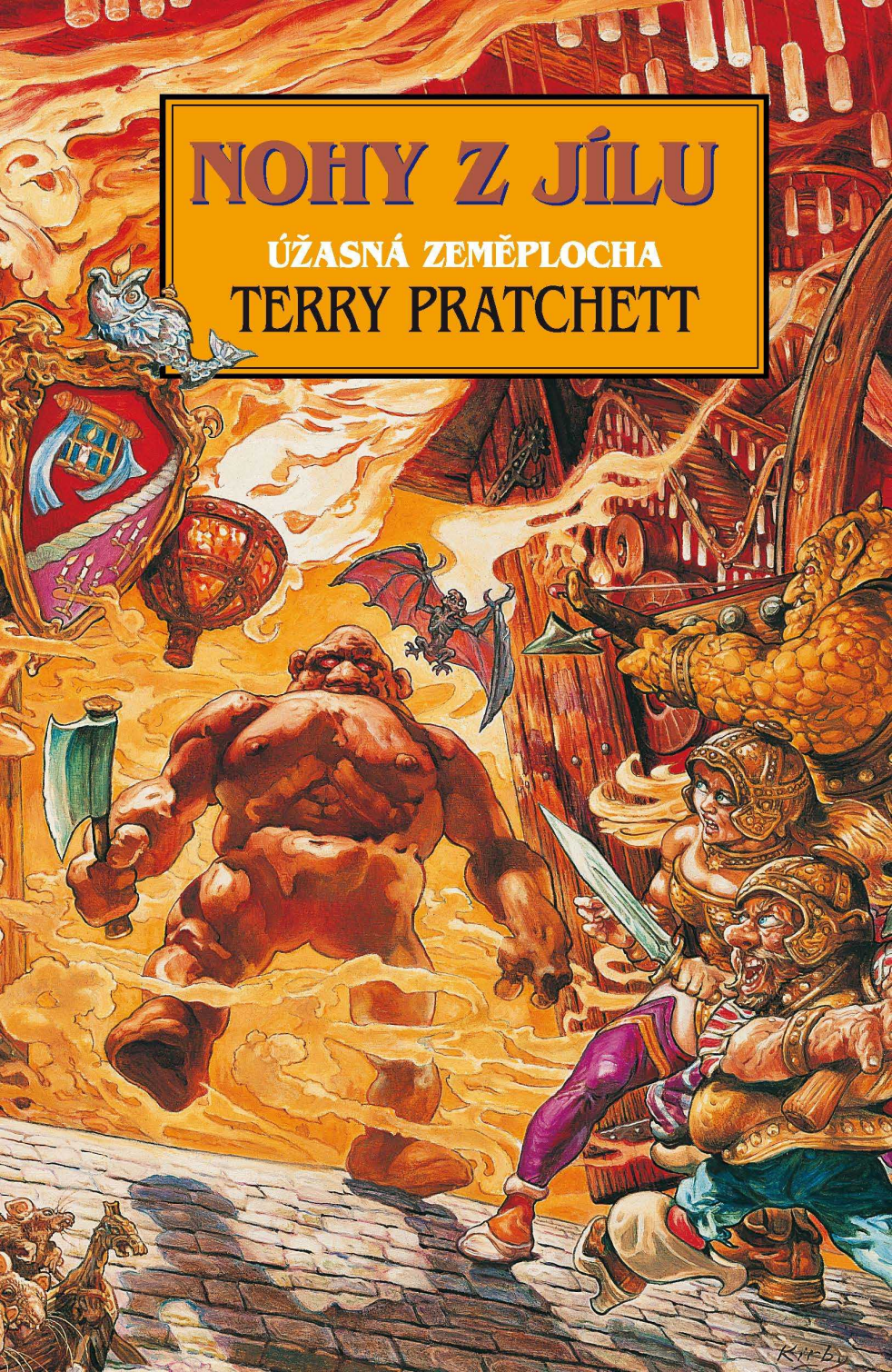

NOHY Z JÍLU

ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA
TERRY PRATCHETT

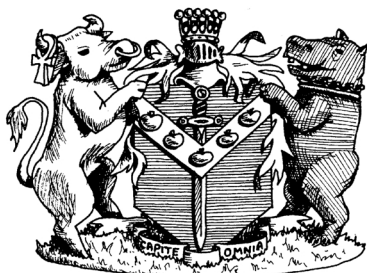

NOHY Z JÍLU

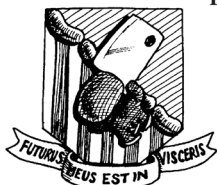
Copyright © 1996 by Terry Pratchett
Translation © 1999 Jan Kantůrek
Cover art copyright ©1996 by Josh Kirby

Všechna práva vyhrazena. Žádnou část této knihy není
dovoleno použít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat
a šířit bez souhlasu nakladatele.

ISBN 978-80-7197-558-8

Edvard Sv. Jan Nóblhóch,
hrabě z Ankhu

Pan Gerhard Fuseklar,
řezník

Rodina Vetinariů

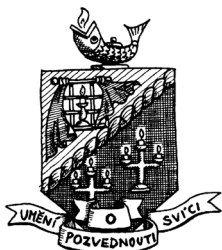
Cech vrahů

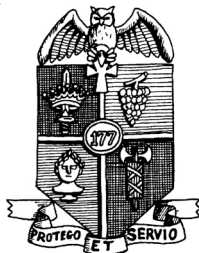
Pan Rudolf Korbílek, pekař

Cech zlodějů

Pan Artur Doručil,
svíčkař

Rodina Elániů
(navěky zrušeno)

Otištěno s laskavým svolením Královské společnosti heroldů a obřadníků,
ulice Rozmazlené kočky, Ankh-Morpork

Byla teplá jarní noc, když na dveře zabušila pěst tak silně, že se závěsy prohnuly dovnitř.

Muž otevřel a vyhlédl na ulici. Od řeky táhla hustá mlha a noční nebe bylo zatažené. Viděl stejně daleko, jako kdyby se pokoušel proniknout pohledem bílý samet.

Později si ale uvědomil, že těsně za okruhem světla, padajícího na ulici z otevřených dveří, byly jakési stíny. Spousta stínů. A všechny ho pozorně sledovaly. Pomyslel si, že to mohly být velmi slabé odrazy světla...

O tvaru toho stínu přímo před ním však nemohlo být sporu. Byl obrovský, tmavočervený a vypadal jako figura muže uplácená z hlíny dětskýma rukama. Jeho oči plály jako dva uhlíky.

„Co je? Co chcete takhle pozdě v noci?“

Golem mu podal tabulku, na níž bylo napsáno:

SKYŠEKJ JSME, ŽE BYSTE SJ PŘÁL GOLEMA.

No jistě, golemové přece neumějí mluvit, že?

„Hahá. *Přál*, to ano. *Mohl dovolit*, to ne. Poptával jsem se, to je pravda, ale ty ceny, za které se dnes prodáváte, jsou pekelné...“

Golem setřel slova z tabulky a napsal:

PRO VÁS STO ZOLARŮ.

„Ty jsi na prodej?“

NE.

Golem ustoupil stranou. Do světla postoupil jiný.

Byl to také golem, to poznal každý. Ale nebyla to ta obvyklá neohrabaná věc vypálená z hlíny, jakou člověk příležitostně

vidí. Tenhle se leskl jako nově vyleštěná socha, dokonalý do poslední podrobnosti šatstva. Připomínal mu jeden ze starých obrazů původních králů města – pyšný postoj a majestátní sestřih. Abychom řekli pravdu, měl dokonce na hliněné hlavě malou korunku.

„Sto tolarů?“ protáhl muž podezřívavě. „Co je s ním? Kdo ho prodává?“

NEJŠ NA NĚM NJE ŠPATNĚSO. DOKONALÝ DO POSLEDNÍHO DETALJU. DEVADEŠÁT TOLARŮ.

„To skoro vypadá, jako kdyby se ho někdo chtěl ve spěchu zbavit...“

GOLEM MUSÍ PRACOVAT. GOLEM MUSÍ MÍT SVÉSO PÁNA.

„No jo, to já vím, ale člověk slyší historky... Zblázní se, pracuje přes čas, trhá normy a tak.“

NEJŠ BLÁZEN. OSMDĚSÁT TOLARŮ.

„Vypadá... docela nově,“ řekl muž a poklepal na lesklý hrudník. „Ale dneska už golemy nikdo nedělá, proto se ty zatracený ceny drží pořád tak vysoko, že na ně chudák malý obchod–“ zarazil se. „Nebo je snad začal někdo znovu vyrábět?“

OSMDĚSÁT TOLARŮ.

„Slyšel jsem, že je kněží zakázali vyrábět už před kolika lety. Člověk by se kvůli tomu mohl dostat do maléru.“

SEDMĚSÁT TOLARŮ.

„Kdo je dělá?“

ŠĚDEŠÁT TOLARŮ.

„Prodává je Albertsonovi? Nebo firmě Střevlík a Dědek? Už tak je hrozně těžké konkurovat a oni mají peníze, aby je mohli investovat do nového zařízení –“

PAĎESÁT TOLARŮ.

Muž obešel golema. „Člověk by mohl jen sedět a pozorovat, jak se mu podnik bortí pod rukama kvůli daním, co musíte ze všeho zaplatit, teda rozumíte, jak to myslím...“

ČTYŘICET TOLARŮ.

„Víra, to je sice hezká věc, ale co takoví proroci vědí o zisku,

aha? Hmm...“ Obrátil pohled k beztvarému golemovi, napůl ukrytému v mlze a stínech. „Bylo to třicet tolarů, co jsem vás to teď viděl napsat?“

ANO.

„Vždycky jsem rád nakupoval za velkoobchodní ceny. Okamžik!“ Vešel dovnitř a vrátil se s hrstí mincí. „Budete je prodávat taky někomu z těch mizerných křupanů?“

NE.

„Výborně. Řekněte svému šéfovi, že je radost s ním obchodovat. Tak pojd' dovnitř, Šťastný Jakube.“

Bílý golem vešel do továrny. Muž se rozhlédl po ulici sem a tam, zavřel dveře a vydal se za ním.

V temnotě se pohnulo několik ještě temnějších stínů. Ozval se tichý sykot. Pak se obrovské tmavé stíny kolébavým krokem ztratily ve tmě.

Krátce potom, a to za nejbližším rohem, byl překvapen žebrák, který tam seděl a s napřaženou dlaní čekal na almužnu, když najednou zjistil, že je bohatší o celých třicet tolarů*.

Zeměplocha se vznášela na blýskavém horizontu vesmíru, pomalu se otáčela na zádech čtyř obrovských slonů, kteří se uhradovali na krunýři Velké A'Tuin, vesmírné želvy. Světadíly ubíhaly kolem, korunovány různým počasím. Jednotlivá počasní uskupení se pomalu pohybovala proti směru otáčení Zeměplochy jako taneční pár, který se při valčíku otáčí opačně než ostatní tanečníci v sále. Oblohou se pozvolna valily miliardy tun praktického zeměpisu.

* Pozn. autora: *Bohužel se poté opil a byl v tomto stavu unesen přímo z hospody a dopraven na palubu lodi (tedy odborně řečeno zšanghajován), která se vydávala do vzdálených cizích krajů. Tam se pak setkal s množstvím půvabných mladých dam, jež nenosily mnoho oblečení. Nakonec šlápl na tygra, a následkem této nešťastné nehody zemřel. Jak vidíte, o dobrých skutcích se dozví celý svět.*

Lidé se dívají na věci, jako je zeměpis nebo meteorologie, dost skepticky, a to nejen proto, že jednu z nich mají pod nohama a ta druhá je pravidelně promáčí. Nepovažují je za *skutečnou* vědu.* Jenže zeměpis je vlastně jen zpomalená fyzika, do které někdo tu a tam zastrčil strom, a meteorologie je plná vzrušujícího módního chaosu a spleťtostí. A léto není jen období. Je to i místo. Léto je stvoření v pohybu a rádo se na zimu stěhuje na jih.

Dokonce i na Zeměploše, s jejím malým slunéčkem, které křížuje nad otáčejícím se světem, se mění roční období. V Ankh-Morporku, největším ze zeměplošských měst, bylo právě prvo-jaro odstrčeno prvolétem, ale tomu už se pomalu na záda mačkal prvopodzim.

Zeměpisně řečeno, ve městě samém nebylo tak docela jednoduché ty rozdíly rozeznat, i když je třeba říci, že v pozdním jaru nabýval povlak na hladině řeky nádhernou smaragdově zelenou barvu. Jarní mlha se pak měnila v mlhu podzimu, která se míchala a splývala s kouřem a páchnoucím dýmem stoupajícím ze čtvrti mágů a alchymistů, dokud zdánlivě neožila svým vlastním dusivým životem.

A čas běžel.

Podzimní mlha se tiskla půlnoční temnotou na okenní tabulky.

Krev stékala čůrkem po stránkách výjimečně vzácné knihy náboženských pojednání, která byla roztržena v půli.

Tak tohle bylo docela zbytečné, pomyslel si otec Tubelík.

Pak se mu vnutila další myšlenka, totiž ta, že ho neměl uhodit. Jenže otec Tubelík nějakou tu ránu nikdy nepovažoval za příliš důležitou. Lidé se uzdravovali, knihy ne. Natáhl roz-

* Pozn. autora: *Abyste rozuměli, rozhodně ne za ten druh vědy, s jejíž pomocí můžete něčemu přidat další tři nohy a pak to vyhodit do povětří.*

třesenou ruku a pokusil se posbírat rozházené stránky, ale pak klesl zpět.

Pokoj se otáčel.

Dveře se prudce otevřely. Na podlaze zaduněly těžké kroky – přesněji vždy jeden krok a pak těžké pošoupnutí.

Krok. Šoup. Krok. Šoup.

Otec Tubelík se pokusil zaostřit. „Ty?“ zachroptěl.

Přikývnutí.

„Seber... ty... knihy.“

Starý kněz pozoroval, jak jsou knihy sbírány a rovnány do úhledných stůžků prsty, které pro takový úkol nejsou právě nejvhodnější.

Nově příchozí vytáhl z trosek na podlaze brk, pečlivě napsal něco na kus papíru, pak papírek sroloval a opatrně ho vsunul otci Tubelíkovi mezi rty.

Umírající kněz se usmál.

„Takhle my nefungujeme,“ zamumlal a papírová trubička se mu ve rtech zasmátala jako poslední cigareta. „My... si... děláme... naše... vlastní... sl...“

Klečící postava ho chvíli pozorovala, pak se pomalu naklonila kupředu a s nesmírnou péčí mu zatlačila oči.

Sir Samuel Elánus, vrchní velitel ankh-morporské Městské hlídky, se na sebe zamračil do zrcadla a začal se holit.

Břítva byla mečem svobody. Holení bylo činem vzpoury.

Poslední dobou mu někdo připravoval koupel (denně! – člověk by nevěřil, že něco takového může lidská kůže vydržet!). Někdo mu připravoval šaty (a jaké šaty!). A někdo mu vařil (a jak mu vařil! – Elánus věděl, že přibývá na váze). A někdo mu dokonce čistil boty (a že to byly nějaké boty! – ne ta laciná záležitost s podrážkami z tvrzené lepenky, ale dobře padnoucí boty z pravé lesklé kůže). Byli tady jednoduše lidé, kteří za něj dělali téměř všechno, ale jsou tady jisté věci, které by měl muž vykonávat sám, a jednou z nich je holení.

Věděl, že lady Sibyla s tím mírně nesouhlasí. Její otec se v životě sám neoholil. Měl na to člověka. Elánius protestoval s tím, že strávil příliš mnoho let pochůzkami po nočních ulicích, než aby byl šťastný, když mu bude nějaký cizí člověk mávat břitvou kdekoliv v okolí hrdla. Jenže ten *pravý*, nevyslovený důvod jeho příkrého odmítnutí spočíval v tom, že ze srdce nenáviděl představu světa rozděleného na holené a holící. Nebo na ty, kteří nosí vyleštěné boty, a ty, kteří jim je leští. Pokaždé, když viděl, jak mu Jeefes skládá šaty, potlačoval neodolatelné nutkání kopnout butlera, který pro něj v onom okamžiku představoval urážku lidské důstojnosti, do oblýskaného zadku.

Břítva klidnými tahy ničila noční strniště.

Včera se pořádala jakási oficiální večeře. Už si ani nevzpomínal při jaké příležitosti. Zdálo se mu, že na takových podnicích tráví většinu života. Koketní, rozchichotané ženy a uhýkaní mladíci, kteří stáli ve chvíli, kdy se rozdávaly brady, někde úplně vzadu. A jako obvykle se vrátil z města napůl pohlceného mlhou v ošklivé náladě nespokojen sám se sebou.

Všiml si světla pod kuchyňskými dveřmi, slyšel hovor a smích a vešel dovnitř. Byl tam Jeefes a stařík, který přikládal pod kotlem na teplou vodu, hlavní zahradník a chlapec, jenž leštil lžičky a zapaloval ohně. Hráli karty a na stole stály láhve s pivem.

Přitáhl si židli, prohodil několik žertů a požádal, aby ho vzali do hry. Chovali se... přívětivě. Jistým způsobem. Ale jak hra pokračovala, cítil Elánius, že se kolem něj uzavírá vesmír. Bylo to jako stát se najednou ozubeným kolečkem ve skleněných hodinách. Nikdo se nesmál. Říkali mu „sire“ a neustále si odkašlávali. Všechno bylo... velmi opatrné.

Nakonec zamumlal nějakou omluvu a neohrabaně vyšel z kuchyně. Když byl v polovině chodby, měl dojem, že slyšel poznámku následovanou... no, možná to bylo skutečně jen poušmání. Ale *mohl* to být úšklebek.

Ostrá čepel pomalu sjížděla kolem nosu.

Pch. Ještě před dvěma roky by ho muž jako Jeefes pustil do kuchyně jen s velkým sebezapřením. A jistě by ho přinutil, aby se zul.

Takže takový je teď vás život, veliteli Elánie. Pro hlavouny do panského stavu povýšený policajt a hlavoun pro všechny ostatní.

Zamračil se na svůj odraz v zrcadle.

Začal skutečně ve stoce, to je pravda. A teď si žil! Měl jistá tři teplá jídla denně, dobré boty, v noci teplou postel, a když už je o tom řeč – manželku. Sibyla byla dobrá duše, i když v poslední době měla sklony hovořit o záclonách, ale seržant Tračník Elánia ujistil, že to se stává většině manželek, že je to biologická záležitost a úplně přirozená věc.

Elánius měl ovšem raději své staré laciné boty, podrážky měly tak tenké, že v nich uměl číst městské ulice. Došlo to tak daleko, že za dokonale temné noci dokázal jen podle povrchu a velikosti kamenů pod nohama určit, ve které ulici se právě nachází. No, co se dá dělat...

Na Elániově zrcadle na holení bylo něco maličko zvláštního. Bylo mírně vypuklé, takže odráželo větší část místnosti než obyčejné rovné zrcadlo, a navíc poskytovalo velmi dobrý pohled na venkovní hospodářská stavení a zahradu za okny.

Hm. Nad čelem už mi to opravdu řídne. Vlasy na ústupu. Míň vlasů k česání, ale na druhou stranu zase větší kus obličeje k mytí...

Ve skle se něco mihlo.

Bleskově se vrhl stranou a přikrčil se.

Zrcadlo se rozletělo na střepy. Zvenčí, směrem od rozbitého okna se ozval zvuk spěšných kroků, pak praskot a výkřik.

Elánius se narovnal. Z misky na holení vytáhl největší střep a opřel jej o černou střelu, která se z poloviny zarazila do zdi.

V klidu dokončil holení.

Pak zazvonil na zvonek přivolávající osobního sluhu.

Ve dveřích se zjevil Jeefes. „Sire?“

Elánius si opláchl břitvu. „Zavolejte mladšího sluhu, aby posbíral ty střepy, ano? A skočil do sklenářství.“

Butlerovy oči přeletěly k oknu a pak k rozbitému zrcadlu. „Jistě, pane. A účet mám jako obvykle poslat na Cech vrahů, sire?“

„S mými pozdravy. A když už bude ten hoch venku, ať se taky zastaví v tom obchodě v Pátém a sedmém dvoře a donese mi nové zrcadlo na holení. Trpaslíci už tam vědí, jaké mám rád.“

„Jistě, sire. A mám donést prachovku a okamžitě to všechno poklidit, sire? Mám informovat lady Berankinovou, sire?“

„Ne. Ona vždycky říká, že si za to můžu sám, protože jim k tomu svým chováním dodávám odvalu.“

„Výborně, sire,“ přikývl Jeefes.

A zmizel.

Sam Elánius si pečlivě otřel obličej a sešel do ranního pokoje, kde otevřel skříň a vytáhl z ní nový samostříl, jež mu darovala Sibyla jako svatební dar. Sam byl zvyklý na staré erární kuše, které mívaly nechvalně známý zvyk vystřelit vám přímo do obličej, a to přesně ve chvíli, kdy jste se ocitli v úzkých. Jenže tohle byl Burleigh a Silnoruka, samostříl vyrobený na zakázku, a abychom pravdu řekli, dokonce na míru, s olejem napuštěnou ořechovou pažbou. Říkalo se, že neexistuje lepší.

Vybral si tenký doutník a vyšel do zahrady.

V dračinci panoval zvýšený ruch. Elánius vešel dovnitř a pečlivě za sebou zavřel. Kuši opřel o dveře.

Jekot a kvákové zvuky zesílily. Nad silnými stěnami kotců tu a tam vytryskly záblesky namodralých plamenů.

Elánius se naklonil k nejbližšímu stání. Zvedl čerstvě vylíhlé dráče, kterému se mezi chovateli říkalo sedák, a podrbal ho pod bradou. Když rozjařeně vypustilo modrozlutý plamen, připálil si o něj doutník a chvilku vychutnával kouř.

Vypustil kroužek dýmu směrem k postavě visící pod stropem. „Dobré ráno.“

Postava sebou zoufale zazmítala. Díky obdivuhodnému ovlá-

dání svalů celého těla se vetřelci podařilo v pádu zachytit se jednou nohou v koleně stropního trámu, ale vytáhnout se nahoru už nedokázal. Na to, aby seskočil, nebylo ani pomyslení. Přímou pod ním se shromáždilo malé hejno drácat, která dychtivě poskakovala nahoru a dolů a vzrušeně vypouštěla plameny.

„Ehm... dobré ráno,“ odpověděla visící postava.

„No, udělalo se nám opravdu pěkně,“ pokračoval Elánus a zvedl kbelík uhlí. „I když se obávám, že by se nám později mohla vrátit mlha.“

Vzal malou hrudku uhlí a hodil ji dráčkům. Poprali se o ni.

Elánus si ze kbelíku vybral další kousek. Mladý dráček, který vybojoval první kousek uhlí, měl teď zřetelně delší a výhřevnější plamen.

„Předpokládám,“ ozval se po chvílce mladík, „že bych neměl počítat s tím, že mě sundáte?“

Další dráček zhltnul kus uhlí a s říhnutím vypustil ohnivou kouli. Mladík se zoufale rozkýval, aby se jí vyhnul.

„Hádej,“ odpověděl Elánus.

„Když tak o tom přemýšlím, bylo ode mě hloupé zvolit si střechu,“ pokračoval vrah.

„Už to tak vypadá,“ přikývl Elánus. Minulý týden strávil několik hodin tím, že nařezával trámy a opatrně vyvažoval tašky.

„Měl jsem seskočit ze zdi a použít jako kryt křoví.“

„Asi ano,“ odpověděl klidně Elánus. V křoví nastražil past na medvědy.

Vzal do ruky několik hrudek uhlí. „Předpokládám, že byste mi neřekl, kdo si vás najal?“

„Obávám se, že to nemohu, sire. Znáte pravidla.“

Elánus smrtelně vážně přisvědčil. „Minulý týden jsme měli u Patricije syna lady Žralounové,“ uvažoval nahlas. „Poslyšte, tak *to* je skutečně mládenec, který by se potřeboval naučit, že ‚ne‘ neznamená ‚ano, prosím‘.“

„To je možné, sire.“

„A pak tady byla ta záležitost s hochem lorda Rzezace. Nemůžete střílet sloužící proto, že vám postavili boty ke dveřím obráceně, chápete? Nadělá se při tom hodně nepořádku. Bude se muset naučit rozlišovat pravou nohu od levé jako my všichni. A taky právo od bezpráví.“

„Já vás poslouchám, sire.“

„Jak se zdá, tak jsme se dostali do slepé uličky,“ řekl Elánius.

„Zřejmě ano.“

Elánius zamířil dalším kusem uhlí na malého bronzovozele-
ného dráčka, který ho šikovně chytil ve vzduchu. Teplota se
citelně zvyšovala.

„Jedné věci ale nerozumím,“ řekl zamyšleně. „Proč to vy,
hoši, pořád zkoušíte jenom tady nebo v kanceláři. Tím myslím,
že hodně času trávím ve městě, ne? Mohli byste mě zabít na
ulici, co říkáte?“

„Cože? Jako nějaký obyčejný mordýř, sire?“

Elánius přikývl. Bylo to temné a pokřivené, ale Cech vrahů
měl čest jistého druhu. „Na kolik mě ocenili?“

„Dvacet tisíc, sire.“

„Mělo to být víc,“ zabručel Elánius.

„Souhlasím.“ Jestli se mladý vrah dostane zpět do cechu,
bude to víc, pomyslel si Elánius. Vrahové si své životy cenili
vysoko.

„Tak se na to podívejme,“ řekl Elánius a prohlédl si konec
svého doutníku. „Cech si bere padesát procent. Takže zbývá
deset tisíc tolarů.“

Jak se zdálo, vrah jeho slova chvilku zvažoval, pak sáhl do
opasku a neohrabaně hodil směrem k Elániovi objemný váček.
Elánius ho zachytil.

Pak zvedl svůj samostříl. „Tak bych odhadl,“ řekl, „že kdyby
teď někdo muže ve tvém postavení pustil, mohl by se propušt-
ěný dostat ke dveřím a vyváznout jen se středními popálenina-
mi. Pokud by byl rychlý. Jak rychlý jsi ty?“

Žádná odpověď.

„A taky, což je samozřejmé, by musel být v zoufalé situaci,“ pokračoval Elánius, který při řeči položil těžkou kuši na stůl, kde se připravovalo krmivo, a upevnil ji tam. Pak vytáhl z kapsy kousek provázku. Ten jedním koncem přivázal ke skobě ve stěně a druhý k těživě kuše. Pak opatrně ustoupil na stranu a stiskl spoušť.

Tětiva se pohnula jen o kousek.

Zdálo se, že vrah, který Elánia pozoroval z visu vzůru nohama, přestal dýchat.

Elánius několikrát zatáhl z doutníku, až se doutnající konec změnil v pekelně žhnoucí oko. Pak vytáhl doutník z úst a opřel ho o napjatý provaz tak, že stačilo, aby odhořelo několik milimetrů, a provaz začne doutnat.

„Dveře nechám otevřené,“ řekl. „Vždycky jsem se choval logicky. Budu se zájmem sledovat tvou kariéru.“

Hodil drakům zbytek uhlí a vyšel z dračince.

Zdálo se, že to bude další ankh-morporský den bohatý událostmi, a to teprve začal.

Když Elánius docházel k domu, zaslechl zadrnčení, krátké „svišš“, cvaknutí a zvuky někoho, kdo velmi rychle utíká do zahrady.

Jeefes na něj čekal s připraveným kabátem. „Nezapomeňte, prosím, že máte v jedenáct schůzku s jeho lordstvem, sire Samueli.“

„Ano, ano,“ přikyvoval Elánius.

„A máte taky v deset hodin navštívit společnost heroldů. Lady na tomto bodu velmi trvala, sire. Její slova zněla, cituji: ‚řekněte mu, ať ho ani nenapadne znovu se z toho vykroutit‘, sire.“

„No tak dobrá.“

„A lady ještě říkala, abyste se pokusil nikoho nerozzlobit.“

„Vyřídíte jí, že se budu snažit.“

„A vaše nosítka čekají před domem, sire.“

Elánius si povzdechl. „Děkuju vám. V ozdobném jezírku v za-

hradě je muž. Vytáhněte ho a dejte mu šálek čaje. Myslím, že je to slibný mládenec.“

„Jistě, sire.“

Nosítka. Aha, no jistě, nosítka. Dostal je jako svatební dar od Patricije. Lord Vetinari věděl, jak Elánius miluje procházky ulicemi města, a bylo pro něj velmi typické, že Elánia obdaroval něčím, co mu ono potěšení znemožňovalo.

Nosítka čekala venku. Oba nosiči se v očekávání narovnali. Sir Samuel Elánius, vrchní velitel ankh-morporské Městské hlídky, se znovu vzbouřil. Pravděpodobně by *měl* používat tu ztracenou věc, ale...

Podíval se na předního nosiče a palcem mu ukázal na dvířka do ozdobné budky. „Nastup si,“ přikázal.

„Ale, sire –“

„Je překrásné ráno,“ řekl Elánius a shodil ze sebe plášť, „dnes se odnesu sám.“

Nejdražší mami & tati...

Kapitán Karotka z Městské hlídky měl volný den. Takový den měl svůj řád. Nejdříve si dal snídani v některé příhodné kavárně. Pak napsal dopis domů. Dopisy domů mu často dělaly jisté potíže. Dopisy, které dostával od rodičů, byly vždycky velmi zajímavé, plné hornických statistik a vzrušujících novinek o nových šachtách a slibných rudných žilách. A jediné, o čem mohl psát on, byly nějaké ty vraždy a podobně.

Na chvilku se zahryzl do konce tužky.

Nuže, byl to zase zajímavý týden (psal). Honím se jako moucha masařka, to mi věřte! Otevíráme právě novou strážnici na ulici Vepřových drobů, což se nám hodí, protože je to jen kousek na Stínov, takže teď už máme čtyři! Počítám tu u Dorčiných sester a v Dlouhé hradební a já jsem v Hlídce jediný kapitán, takže mám pořád službu. Občas postrádám

to kamarádské posezení ze starých časů, kdy jsme to byli jenom Noby, seržant Tračník a já, ale máme přeci jen tohleto století Ovocného netopýra. Seržant Tračník chce jít koncem měsíce na penzi, říká, že po něm paní Tračníková chce, aby už konečně dal jednou pokoj a natáhnul bačkory, co mu dala vloni na Svátek prasečí hlídky. Prý se přestěhují na venkov a koupí si farmu, kde budou blíž přírodě, a já jsem si jistý, že mu taky přejete všechno nejlepší. Můj přítel Noby je pořád Noby, akorát je mnohem víc nobyovatější.

Karotka nepřítomně vzal z talíře se zbytky snídaně polovinu skopové kotlety a ruku s ní vsunul pod stůl. Ozvalo se „*chňap*“.

No, abych se vrátil zpátky k práci, určitě už jsem vám psal o Speciálech z ulice Kotevního řetězu, a i když se pořád pohybují spíš kolem Pseudopolského dvora, lidem se nelíbí, když spolupracovníci Hlídky nenosí uniformy, ale velitel Elánus říká, že ti podstraní kriminálníci taky nenosí uniformy, takže můžou jít všichni ke všem čertům.

Karotka přestal na okamžik psát. Přestože byl v Ankh-Morporku už skoro dva roky, pořád ještě nevěděl, jak se píše slovo „posraní“.

Velitel Elánus tvrdí, že potřebujeme tajné policisty, protože máme tajné zločiny...

Karotka znovu přestal psát. Miloval svou uniformu. Žádné jiné oblečení neměl. Představa policajta v *přestrojení* pro něj byla... nepředstavitelná. Bylo to pro něj něco jako ti piráti, kteří vyplouvali pod cizím praporem. Jako špioni. Nicméně po chvíli ukázněně pokračoval.

... a velitel Elánius jistě ví, o čem mluvím, to jsem si jistý. Říká, že už to není ta starodávná policajtská práce, kdy jsme chytali ty ubožáky, co neměli dost rozumu ani na to, aby utekli! No, každopádně to pro Hlídku znamená víc práce a nové tváře.

Zatímco čekal, až ho napadne nějaká další vhodná věta, vzal ze svého talíře párek a ruku spustil pod stůl.

Ozvalo se další „*chňap*“.

Přiběhl číšník.

„Přidáte si ještě, pane Karotko? Na podnik.“ Každá restaurace a jídelna v Ankh-Morporku Karotkovi nabízela jídlo zdarma v nezvratné a šťastné jistotě, že vždycky bude trvat na zaplacení.

„Ne, ale musím říct, že to bylo opravdu výborné. Takže okamžik... tady je dvacet pencí a drobné si nechte,“ odpověděl Karotka.

„A jak se má vaše slečna? Dnes jsem ji ani nezahlédl?“

„Angua? No, víte, ona... jistě je někde nablízku a v pohotovosti, však ji znáte. Ale buďte klidný, vyřídím jí, že jste se po ní ptal, spolehněte se.“

Trpaslík se šťastným úsměvem přikývl a odspěchal.

Karotka napsal několik dalších řádků, vypocených z povinnosti, a pak řekl velmi tiše: „Stojí ten koňský potah stále ještě před Ocelkûrkovou pekárnou?“

Zpod stolu se ozvalo slaboučké zakňučení.

„Vážně? To je zvláštní. Všechny rozvážky skončily už před hodinou a mouku a šterk dovezou až odpoledne. A kočí tam taky pořád sedí?“

Tiché zašteknutí.

„A navíc to zvíře vypadá moc dobře na obyčejného tažného koně. A víš, jak to chodí, normální kočí by mu už dávno navlékl na čenich pytel se žrádlem. A je poslední čtvrtek v měsíci. To znamená, že u Ocelkûrky mají výplatu.“ Karotka odložil tužku a zamával rukou, aby zachytil číšníkův pohled.

„Trochu kávy z mletých pražených žaludů, pane Nebozezi. Abych si ji mohl vzít s sebou.“

Pan Pohopka, správce Muzea trpasličího chleba v Kolotoční ulici, byl poněkud rozrušen. Kromě jiných vážných věcí, které ho rozrušily, byl také právě zavražděn. Jenže zatím byl rozhodnut brát to jen jako nepříjemnou, nicméně nepodstatnou skutečnost.

Byl ubit krajícem chleba. To je něco, co by se nemohlo stát ani v té nejhorší lidské pekárně, ale trpasličí chleba má úžasné vlastnosti, které mu propůjčují charakter útočné zbraně. Trpaslíci považují pečení svého chleba za součást válečného umění. Když pak vyrábějí kamenné koláče, většinou to tak neberou.

„Podívejte se tady na ten zub,“ stěžoval si Pohopka. „Úplně zničil kůrku!“

A TAKY VAŠI LEBKU, řekl Smrť.

„No, to taky,“ řekl Pohopka hlasem člověka, který si cení vlastní lebku na deset penny, ale velmi dobře si uvědomuje nenahraditelnou hodnotu výstavního vzorku trpasličího chleba. „Ale co by bylo špatného na nějakém zabijáku? Nebo proč si nevzal kladivo? Sám jsem mu mohl nějaké půjčit, kdyby si byl řekl.“

Smrť, který měl od přírody osobnost až vtíravě pečlivou, si uvědomil, že se ocitl v přítomnosti mistra. Bývalý, lépe řečeno teď už zesnulý pan Pohopka měl kvíkový hlas a brýle zavěšené na kusu černé pásky – jeho duch teď měl na očích jejich přesnou kopii – a takové věci bývaly vždycky znaky člověka, který leští nábytek i zespoda a kancelářské sponky třídí podle velikosti.

„Je to skutečně velmi špatné,“ pokračoval pan Pohopka. „A velmi nevďěčné, po veškeré té pomoci, kterou jsem jim poskytl s pecí. Myslím, že bych si měl vážně stěžovat.“

PANE POHOPKO, UVĚDOMUJETE SI PLNĚ, ŽE JSTE MRTEV?

„Mrtev?“ zatrylkoval správce. „Ale ne. Já přece nemohu být

mrtev. Ne v téhle chvíli. To je prostě naprosto nemožné. Vždyť jsem ještě ani nedokončil katalogizaci bojových vdolků!“

NICMÉNĚ PŘESTO JE TOMU TAK.

„Ne, ne. Promiňte, ale takhle by to nešlo. Budete muset počkat. Teď nemám čas zdržovat se takovými nesmysly.“

Smrt byl v rozpacích. Po počátečním zmatku pocítila většina lidí jistou úlevu nad tím, že už to mají za sebou. Z ramen jim spadla podvědomá tíha. Zbavili se střevíce, který je tlačil. To nejhorší už se stalo a oni mohli, obrazně řečeno, bezstarostně pokračovat. Jen málokdo bral smrt jako jednoduchou nepřijemnost, která zmizí, pokud si budete dost nahlas stěžovat.

Ruka pana Pohopky prošla deskou stolu. „Co to?“

VIDÍTE?

„No to je neslýchané! To jste si nemohl vybrat nějaký vhodnější okamžik?“

JEN NA ZÁKLADĚ KONZULTACE S VAŠÍM VRAHEM.

„Tam se mi zdá, že je to pěkně mizerně zorganizováno. Chci si stěžovat! Koneckonců platím poctivě daně.“

JÁ JSEM SMRT, NE DANĚ. SE MNOU SE SETKÁTE JEN JEDNOU.

Stín pana Pohopky začínal pomalu blednout. „No, jde o to, že já se vždycky pokoušel nějak rozumně si všechno naplánovat dopředu...“

JÁ SI MYSLÍM, ŽE NEJLEPŠÍ JE BRÁT ŽIVOT TAK, JAK JDE.

„To je velmi nezodpovědné...“

V MÉM PŘÍPADĚ TO VŽDYCKY FUNGOVALO.

Nosítka zastavila před Pseudopolským dvorem. Elánus nechal nosiče, aby je zaparkovali, a zatím si oblékl kabát.

Bývaly doby, a zdálo se to být včera, kdy byla strážnice téměř opuštěná. Byl tam starý seržant Tračník klimbající v křesle a prádlo desátníka Nóblhócha, které viselo na šňůře před krbem. A pak se to najednou všechno změnilo...

Seržant Tračník na něj čekal s poznámkovým blokem. „Mám

tady hlášení z ostatních strážnic, sire,“ řekl a snažil se udržet s Elániem krok.

„Něco zvláštního?“

„Je tady případ jakési podivné vraždy, pane. V jedné z těch starých budov na Nedomyšleném mostě. Nějaký starý kněz. Moc o tom nevím. Hlídka jen vzkázala, že bychom se na to měli podívat.“

„Kdo ho našel?“

„Strážník Postihnout, sire.“

„Ach, bohové.“

„No právě, sire.“

„Pokusím se tam dnes dopoledne podívat. Něco jiného?“

„Desátník Nóbhlóch je nemocný, sire.“

„To vím dávno.“

„Já tím myslel, že *není ve službě*, protože je nemocen.“

„Tentokrát nejel na pohřeb své babičky?“

„Ne, sire.“

„Kolik už mu jich, mimochodem, zemřelo letos?“

„Sedm, sire.“

„To je ale zvláštní rodina, tihle Nóbhlóchové.“

„To jo, sire.“

„Frede, nemusíš mi pořád říkat ‚sire‘.“

„Máme společnost, sire,“ upozornil ho seržant a hodil očima významně k lavici v hlavní kanceláři. „Přišel se přihlásit na to místo alchymisty.“

Na Elánia se nervózně usmál trpaslík.

„Dobrá,“ přikývl Elánus. „Promluví si s ním ve své kanceláři.“ Sáhl do kapsy a vytáhl z ní kožený váček, který dostal od vraha. „Ulož to do fondu pro vdovy a sirotky, ano?“

„Skvělá práce, sire. Ještě pár takových pokusů, a budeme si moci dovolit nějakou tu vdovu navíc.“

Seržant Tračník se vrátil k svému stolu, kradmo pootevřel zásuvku a vytáhl knihu, kterou právě četl. Jmenovala se *Zvířecí manželství*. Ten titul mu zprvu dělal jisté starosti – člověk slyší

různé historky o podivných lidech žijících na venkově –, ale jak se ukázalo, byla to jen kniha o tom, jak se mají krávy, prasata a ovce chovat a rozmnožovat.

Ted' přemýšlel, kde vzít knihu, ze které by se ta zvířata naučila číst.

Zatím nahoře Elánius opatrně otevřel dveře do své kanceláře. Cech vrahů se držel pravidel. To se těm mizerům muselo přiznat. Zasáhnout náhodou někoho jiného než zadaný cíl znamenalo mnoho nepříjemných důsledků. Mimo jiné také nedostat zapláceno. To znamenalo, že pasti v jeho kanceláři byly vyloučeny, protože tam denně procházelo mnoho lidí. I tak se ale vyplatilo být opatrný. Elánius byl dobrý v tom, dělat si onen druh *bohatých* nepřátel, kteří si mohli dovolit zaměstnat vraha. Těm všem stačilo mít štěstí jednou, ale Elánius ho potřeboval neustále.

Protáhl se do místnosti a vyhlédl z okna. Rád pracoval při otevřeném okně, i když bylo poměrně chladno. Rád naslouchal zvukům města. Kdokoliv, kdo by se však k oknu pokusil vyšplhat, by narazil na všechny záludnosti, volnými taškami počínaje přes křehké opěry pro ruce a nohy, které se při dotyku rozpadaly, až ke zrádným okapovým žlabům, jaké jen Elániova fantazie dokázala vymyslet. A dole dal Elánius namontovat zábradlí posetá ostrými hroty. Ta zábradlí byla pěkná a ozdobná, ale především a ze všeho nejvíc špičatá.

Zatím Elánius vyhrával.

Ozvalo se nesmělé zaklepání na dveře.

Pocházelo od kloubů trpasličího uchazeče. Elánius ho vpustil do kanceláře, zavřel dveře a usedl za svůj stůl.

„Tak,“ řekl. „Takže vy jste alchymista. Ruce požrané kyselinou a žádné obočí.“

„To je pravda, sire.“

„Je dost neobvyklé najít trpaslíka s takovou profesí. Měl jsem dojem, že vy, lidičky, spíš dřete ve slévárně svého strýčka, nebo tak něco.“

Vy *lidičky*, tedy trpaslík, přikývl. „Jenže já neumím zacházet s kovy,“ odpověděl.

„Trpaslík, který neumí zacházet s kovem? To musí být něco naprosto unikátního.“

„Velmi zřídka věc, sire. Ale v alchymii mi to docela šlo.“

„Člen cechu?“

„Už ne, pane.“

„Ale? A jak jste z cechu odešel?“

„Střechou, sire. Ale už vím naprosto jistě, kde došlo k chybě.“

Elánus se pohodlně opřel v křesle. „Alchymisté často vyhazují věci do vzduchu. Neslyšel jsem, že by za to někoho vyloučili.“

„To proto, že ještě nikdo z nich nevyhodil do vzduchu Cechovní radu, sire.“

„Cože, *celou*?“

„No, z větší části, sire. Přesněji řečeno, všechny snáze oddělitelné kousky.“

Elánus zjistil, že zcela automaticky otvírá spodní zásuvku stolu. Znovu ji zavřel a zašustil papíry na stole*. „Jak se jmenuješ, mládenče?“

Trpaslík polkl. Tohle byla očividně ta chvíle, které se obával.

„Říčka, sire.“

Elánus ani nezvedl oči.

„Aha, ano. Tady se to vlastně píše. To znamená, že jsi z oblasti Überwaldu, že?“

„No... ano, sire,“ přikývl mírně překvapený Říčka. Lidé většinou nerozlišují mezi trpasličími klany.

„Z té oblasti pochází i naše policistka Angua,“ vysvětloval Elánus. „A teď... tady se píše, že tvoje křestní jméno je...“

* Pozn. překl.: *Pokud někdo z vás Elánia nezná natolik, aby si uvědomil, proč to udělal, pomohu mu. Viděli jste někdy ty staré psací stoly z úřadů první republiky? Jejich spodní zásuvka byla mnohem vyšší než ostatní. Tak vysoká, že se do ní vešla stojící láhev.*

aha, tady... Já ty Fredovy klikyháky nedokážu přečíst... é...”

Nedalo se nic dělat. „Pleškot, sire,“ řekl Pleškot Řiřka.

„Tak Pleškot, ano? Je dobře, že se stará tradiční jména v rodinách udržují, Pleškote Řiřko. Opravdu dobře.“

Řiřka ho pozorně sledoval. Po Elániově tváři nepřeběhl ani ten nejmenší náznak smíchu nebo pobavení.

„Ano, sire, jmenuju se Pleškot Řiřka,“ přikývl. Ale Elánius pořád ještě nehnul ani brvou. „Můj otec byl Vrtil. Vrtil Řiřka,“ dodával trpaslík jako někdo, kdo jazykem strká do zkaženého zubu, aby zjistil, jestli to bude bolet.

„Skutečně?“

„A... *jeho* otec byl Pšouk Řiřka.“

Ani jediný záchvěv veselí, žádná stopa po úsměšku, sebevzdálenější stín jediného úsměvu. Elánius odsunul papíry stranou. „No, my si tady vyděláváme na živobyť, Řiřko.“

„Rozumím, pane.“

„My tady věci do povětří nevyhazujeme, Řiřko.“

„Jistěže ne, sire. Já taky nevyhazuju do vzduchu *všechno*. Některé věci prostě zmizí.“

Elánius zabubnoval prsty o stůl. „Víš něco o mrtvých tělech?“

„Ale oni byli jen poněkud otřeseni, sire.“

Elánius si povzdechl. „Poslyš. Já vím, jak být policajtem. Při tom se musí hlavně hodně chodit a mluvit. Ale je tady hodně věcí, které neznám. Přijdeme na místo činu a tam je na podlaze nějaký šedý prášek. Co je to? *Já* to nevím. Ale vy, lidičky, víte, jak smíchat věci v miskách a zjistit to. A teď tam najdeme mrtvolu, která na sobě nemá známky násilí. Otrávil ho někdo? Jak se zdá, potřebujeme někoho, kdo by věděl, jakou barvu by měla mít zdravá játra. Chci tady mít někoho, kdo se podívá do popelníku a řekne mi, jaké kouřím doutníky.“

„Dusobeylovy tenké panatelly,“ řekl Řiřka automaticky.

„Dobří bohové!“

„Nechal jste na stole ležet krabičku, sire.“

Elánius se podíval na stůl. „Dobrá,“ přikývl. „Občas je odpověď jednoduchá. Ale častěji není. Občas dokonce ani nevím, jestli klademe tu správnou otázku.“

Vstal. „Nemůžu říct, že bych trpaslíky nějak zvlášť miloval, Řiřko, ale právě tak nemiluju ani trolly, ani lidi, takže předpokládám, že je to v pořádku. No dobrá, jsi jediný kandidát, takže třicet tolarů měsíčně, pět tolarů na ubytování mimo strážnici, předpokládám, že budeš koukat na práci, a ne na hodiny, protože u policajtů existuje jedno mytické zvíře, které ti ukradne každou volnou chvilku a nazývá se ‚přesčas‘, jenže nikdo nikdy neviděl jeho stopy. Jo, taky když tě některý trollí důstojník nazve šterkožroutem, bude propuštěn, když ty jim budeš říkat balvani, budeš propuštěn *ty*, my jsme tady totiž taková jediná velká rodina, a jestli jsi doma zažil nějakou z velkých rodinných rozprav, ujišťuji tě, Řiřko, že se to tomu tady opravdu podobá, pracujeme jako tým a musím říct, že to zatím docela funguje, i když to zvládáme za pohybu, ale v polovině případů nevíme, co to právo vlastně je, takže to občas bývá opravdu velmi zajímavé. Musím tě upozornit, že technicky jsi zařazen jako desátník, ale bůh tě chraň vydávat nějaké rozkazy skutečným policistům, zkušební doba je jeden měsíc, dostaneš nějaký výcvik, jen co na to zbude chvíle času, a teď sežeň nějaký ikonograf a sejdeme se u Nedomyšleného mostu za... sakra... řekněme raději za hodinu. Musím se ještě zajít podívat na ten zatracený erb. No, na druhou stranu, mrtvá těla už mrtvější nebudou. Seržante Navážko?“

Ozval se pravidelný skřípot, po chodbě venku se přisunulo něco neobyčejně těžkého a ve dveřích, které se otevřely, stál troll.

„Ano, sire?“

„Tohle je desátník Řiřka. Desátník Pleškot Řiřka, jehož otec se jmenoval Vrtil Řiřka. Dejte mu odznak, vezměte ho do přísahy a ukažte mu co a jak. Takže dobrá. Ano, desátníku?“

„Budu se snažit dělat uniformě čest, veliteli,“ řekl Řiřka.

„Výborně,“ přikývl Elánius stroze. „Jen tak mimochodem, seržante, dostal jsem hlášení, že včera večer nějaký troll v uniformě přibil jednoho z Chrysoprasových pohůnků za uši na zeď. Nevíte o tom nic?“

Troll sražil obrovské čelo. „A mluví se v té zprávě taky o tom, že ten trollí lump prodával Nářez trollím dětem?“

„Nic takového. Tvrdí se tam, že byl na cestě ke své drahé staré matičce, které chtěl předčítat duchovní literaturu.“

„A říkal Skořepina, že viděl odznak toho trolla, který ho napadl?“

„To ne, ale tvrdí, že mu ten troll vyhrožoval tím, že mu svůj odznak vrazí tam, kam slunce nesvítí,“ odpověděl Elánius.

Navážka vážně přikývl. „No, to by ten dotyčný musel ujít velký kus cesty jenom proto, aby zničil poctivý odznak,“ řekl.

„Mimochodem, byl to od vás šťastný tip, když jste odhadl, že to byl Skořepina.“

„Bylo to jako záblesk z čistého nebe, sire,“ odpověděl Navážka. „Pomyslel jsem si: který sviňák, co prodává Nářez trollím dětem, by si zasloužil přitlouct za uši na zeď, sire... a bingo! Ta myšlenka se mi v hlavě vylíhla úplně sama od sebe.“

„Přesně to jsem si myslel.“

Pleškot Říčka se díval z jedné klidné tváře na druhou. Oči členů Hlídky ani na okamžik neopustily tvář toho druhého, ale slova zněla poněkud nezúčastněně, jako kdyby oba četli nějaký neviditelný scénář.

Pak Navážka pomalu zavrtěl hlavou. „Musel to být někdo, kdo se za člena Hlídky jenom vydával, sire. Sehnat helmice podobné těm našim je dost jednoduché. Ani jeden z mých trollů by něco takového neudělal. To by byla policejní brutalita, sire.“

„To rád slyším. Jen pro dobro věci, chápete, bych byl rád, abyste prohlédl trollí skříňky. Tímhle případem se zabývá Sili-konova liga proti pomluvám.“

„Jistě, sire. A jestli zjistím, že to byl některý z mých trollů,

padnu na něj jako tuna těch hranatých věcí, ze kterých si lidé stavějí domy, sire.“

„Dobrá. Takže vzhůru, Pleškote Řiřko. Navážka na vás dohlédne.“

Řiřka zaváhal. Tohle bylo naprosto neúnosné. Ten člověk se nezmínil ani o sekerách, ani o zlatě. Neřekl dokonce ani něco jako třeba „v Hlídce můžete vyrůst vysoko“. Řiřka se cítil vyveden z míry.

„Ehm... řekl jsem vám své jméno, že, sire?“

„Ano. Mám to tady napsané,“ přikývl Elánius. „Pleškot Řiřka. Správně?“

„Ehm... ano, správně. To je v pořádku. Děkuji vám, pane.“

Elánius se díval, jak dvojice mizí v chodbě. Pak pečlivě zavřel dveře a přetáhl si přes hlavu plášť, aby nikdo neslyšel, jak se směje.

„Pleškot Řiřka!“

Pleškot běžel za trollem jménem Navážka. Strážnice se začínala plnit. Bylo jasné, že Hlídka se zabývá mnoha různými věcmi a že při mnoha z nich je třeba křičet.

Dva uniformovaní trollové stáli před vysokým stolem seržanta Tračníka a mezi sebou měli trolla o něco menšího. Ten měl na tváři sklíčený výraz. Mimo něj také silně škrobenou širokou sukénku a na zádech nalepený pár malých mulových křídel.

„– shodou okolností víme, že trollové *nemají*, co se týče víl Zubniček, absolutně žádnou tradici,“ říkal právě Tračník. „A už vůbec ne, co se týče víly nazvané –“ podíval se do papírů, „– Zinkycink. Takže co kdybysme to přece jen nazvali násilným vstupem a vloupáním bez licence Cechu zlodějů?“

„To jsou druhový předsudky, když nechcete trollům dovolit, aby měli svou vílu Zubničku,“ zahuhlal Zinkycink.

Jeden z trollích policistů obrátil na Tračníkův stůl vzhůru nohama pytel. Na papíry se vysypal celý déšť různých stříbrných předmětů.

„A tohle jsi našel pod polštáři, co?“ ušklíbl se Tračník.

„Bůh žehnej těm malým dobrým dušičkám,“ sklopil Zinky-cink hlavu.

U vedlejšího stolu se unavený trpaslík hádal s upírem. „Podívejte,“ vysvětloval právě, „to *není* vražda. Vždyť vy už jste dlouho mrtvi, rozumíte?“

„On mi je vrazil rovnou do těla!“

„Dobrá, byl jsem si promluvit s majitelem a ten mi řekl, že to byla nehoda. Vůbec nic prý proti upírům nemá. Říká, že jednoduše nesl tři krabice tužek HB s gumou na konci a zakopl o okraj vašeho pláště.“

„Nevím, proč bych nemohl pracovat, kde chci!“

„Ano, ale... v továrně na tužky?“

Navážka se podíval dolů na Řítku a vesele se ušklíbl. „Tak tě vítám do života velkoměsta, Řítko,“ řekl. „Máš zajímavý jméno.“

„Ano?“

„No, většina trpaslíků má jména jako Balvanvzpěr nebo Silnoruka.“

„Ano?“

Navážka nepatřil k těm, kteří by vnímali jemné detaily řeči a vztahů, ale kousavost v Řítkově hlase pronikla i k němu. „Dobrý jméno.“

„Co je to Nářez?“ zeptal se Pleškot.

„To je chlorid amonnej smíchanej s rádiem. Tobě by z toho zvonilo v hlavě, ale trollům se z toho rozpouští mozek. V horách je to velkej problém. Teď ho začali nějací grázlové vyrábět tady ve městě a my se pokoušíme zjistit, kdo a kde. Velitel Elánius mi dovolil vést –“ Navážka se soustředil, „– ve-řej-nou pre-ven-tiv-ní kam-pan' a říkat lidem, co se stane těm hajzlům, kteří to svinstvo prodávaj dětem...“ Mávl mohutnou rukou k velkému a dosti hrubě vyvedenému plakátu na stěně. Stálo na něm:

Nářez: Prostě řekněte „AarrghaarrghprrossíimneneneUÍK“.

Jediným pohybem otevřel dveře.

„Tohle tady je starej hajzlík, kterej už nepoužíváme, takže tady si můžeš míchat ty svoje volovinky, je to jediná volná místnost, kterou prozatím máme. Budeš si to tady ale muset vyčistit, protože to tady smrdí jako latrína.“

Otevřel další dveře. „A tohle je naše šatna. Každý tady má vlastní věšák a tak a támhle jsou paravány na převlékání, protože víme, že vy, trpaslíci, jste hodně cudní. Je to dobrej život, když nejseš slabej. Pan Elánius je okej, ale někdy je trochu divnej, pořád říká takový věci, jako že tohle město je vroucí kotel a všechna špína a kal vždycky vyplavou na hladinu, a jiný takový věci. Hned ti dám tvoji helmu a odznak, ale ze všeho nejdřív musím –“ otevřel poměrně velkou skříňku na boční stěně místnosti, na které bylo barvou napsáno NaVAŠKA, „– někam zašít todle kladivo.“

Z Ocelkûrkovy trpasličí pekárny (Kupujte chleba, který má říz!) vyběhly dvě postavy, vrhly se k povozu a naléhavě pokřikovaly na kočího, aby okamžitě vyrazil.

Kočí k nim obrátil pobledlou tvář a ukázal před sebe na ulici. Seděl tam vlk.

Nebyl to obyčejný vlk. Tenhle měl zlatorudou srst, která byla kolem uší tak dlouhá, že vypadala spíše jako hříva. A vlci obvykle nesedávají uprostřed městské ulice.

Tiše vrčel. Bylo to hluboké, tiché a dlouhé vrčení. Byl to slyšitelný ekvivalent hořícího doutnáku.

Kůň byl k smrti vyděšený, měl strach zůstat na místě, ale ještě mnohem větší strach se pohnout.

Jeden z mužů se začal opatrně natahovat pro samostříl. Vrčení o poznání zesílilo. Ještě opatrněji ruku spustil. Vrčení znovu zesláblo.

„Co je to?“

„Vlk!“

„Ve městě? Co by tady asi tak žral?“

„Musel ses na to zeptat?“

„Dobré ráno, pánové!“ řekl Karotka a odstrčil se od zdi, o niž se až dosud opíral. „Zdá se, že se nám mlha znovu zvedá. Mohl bych vidět vaše cechovní licence, prosím?“

Otočili se. Karotka je obdařil přátelským úsměvem a kývl jim na pozdrav.

Jeden z mužů si začal prohledávat kapsy a s divadelními efekty předváděl pantomimu člověka myšlenkami nepřítomného.

„Aha. Hm. Tedy, jak bych vám to... Ráno jsem vypadl z domu dost narychlo, musel jsem ji tam zapomenout –“

„Oddíl dva, pravidlo jedna regulí Cechu zlodějů říká, že členové musí své průkazy a licence nosit při každé profesionální příležitosti,“ citoval Karotka.

„Vždyť ani nevytáh meč!“ zasykl ten nejhluupější z vypečeného trojlístku.

„Ani to nepotřebuje, má nabitýho vlka!“

Někdo v šeru psal a skřípot brku po pergamentu byl jediný zvuk, který se ozýval.

Dokud se se zavrznutím neotevřely dveře.

Píšíci se obrátil stejně rychle a hbitě jako pták. „Ty? Řekl jsem ti, aby ses sem už nikdy nevracel.“

„Já vím, já vím, ale jde o tu *zatracenou* věc. Výrobní linka se zastavila a to se dostalo ven a zabilo toho kněze.“

„Viděl to někdo?“

„V té mlze, co včera byla? Těžko. Ale –“

„Pak to tedy není, ah-ha, nic důležitého.“

„Že ne? Nemají přece zabíjet lidi. No.... tedy,“ připustil mluvčí, „ne tak, že je praští do hlavy.“

„Ale udělají to, když se jim to přikáže.“

„Nikdy jsem mu nic takového neporučil! A co když se to obrátí proti mně?“

„Proti svému pánu? Nedokáže to neposlechnout ta slova ve své hlavě, člověče!“

Návštěvník si sedl a vrtěl hlavou. „Ano, ale jaká slova? Já nevím, vážně nevím, začíná toho být příliš mnoho a tu ztracenou věc mám pořád někde za zády –“

„Aby ti přinášela tučné zisky –“

„Dobrá, dobrá, ale mně jde spíš o tu druhou věc, o ten jed, já totiž nikdy –“

„Mlč! Zajdu za tebou ještě dnes v noci. Můžeš říct ostatním, že mám kandidáta. A jestli se ještě jednou odvážíš sem přijít...“

Ankh-morporská Královská společnost heroldů a obřadníků sídlila za zelenými vraty v ulici Rozmazlené kočky. Elánius zalomcoval táhlem zvonku. Za zdí něco zaklinkalo, a celé místo okamžitě propuklo ve strašlivý koncert houkání, vrčení, pískání a troubení.

Pak nějaký hlas vykřikl: „Lehni, chlape! Buď sedící! A ty buď ležící! Ne, neřekl jsem, abys byl kráčející! Co ty tam? Kdo stojí o to, abys byl zpět hledící?*" A ty dostaneš kostku cukru, protože jsi hodný kluk. Viléme! Okamžitě toho nech! Hned ho polož! Miluško, pusť Gustava!“

Zvířecí zvuky utichly a k bráně se přiblížily kroky. Pak se v ní pootevřela malá branka určená pro obvyklý provoz.

Elánius viděl tři centimetry silnou část velmi malého muže.

„Ano? Vy jste nám přivezl maso?“

„Jsem velitel Elánius a mám dohodnutou schůzku.“

Kakofonie zvířecích hlasů opět zesílila.

„Cože?“

„*Velitel Elánius!*“ zařval Elánius.

„Aha. No, asi bude nejlepší, když půjdete dovnitř.“

Dvířka se otevřela. Elánius prošel dovnitř.

Rozhostilo se ticho. Několik párů očí pozorovalo Elánia s nezastíraným podezřením. Některé z nich byly malé a červe-

* Pozn. překl.: *Já za to nemůžu, to se zeptejte heraldiků, proč se vyjadřují tak krkolomně.*

né. Další byly velké a jen tak tak vyčnívaly nad hladinu špinavého rybníčku, který zabíral větší část dvora. Jiné se na Elánia dívaly z bidýlek.

Dvůr byl plný zvířat, ale i ta utiskoval zdejší hutný *pach*. A většina těch zvířat byla velmi starých, což onen pach nikterak nevylepšovalo.

Támhle na Elánia zazíval bezzubý lev. Lev běžící, nebo alespoň klackující se pomalu kolem, by byl sám o sobě zázrak, ale lev ležící a sloužící jako polštář postaršímu gryfovi, který se na něm vyvaloval se všema čtyřma nohama ve vzduchu, to byla i pro Elánia věc nevídaná.

Byli tady ježci, šedivější leopard, kterého Elánius okamžitě poznal podle přivrácené hlavy, a několik opelichaných pelikánů. Zelená voda v jezírku zavířila a na povrch se vynořil párek hrochů, kteří zívali jako o závod. Ani jedno ze zvířat nebylo v kleci a ani jedno se nepokoušelo sežrat některého ze svých společníků.

„Ach ano, na lidi to vždycky napoprvé takhle zapůsobí,“ řekl malý stařík. Měl dřevěnou nohu. „Jsme tady taková jedna malá šťastná rodinka.“

Elánius se otočil a přistihl se, jak upřeně zírá na malou sovu. „U všech bohů,“ řekl, „to je přece morpork, ne?“

Obličej starého muže pulkl šťastným úsměvem. „Vidím, že máte v heraldice jisté vědomosti,“ zachichotal se. „To je Dafné. Její předkové se sem dostali až z nějakých podivných ostrovů daleko za Středem, tak tak.“

Elánius vytáhl z kapsy odznak Městské hlídky a díval se na erb, který na něm byl zobrazen.

Stařík se mu pokoušel nahlížet přes rameno. „To ovšem není ona,“ řekl a ukázal bradou na sovu sedící na ankh. „To byla její praprababička Oliva. Morpork na ankh, chápete? To je taková slovní hříčka. Směje se tomu někdo? No, já do toho neměl daleko. Tak to je asi ta největší legrace, jakou tady u nás můžete čekat. Moc by nám pomohlo, kdybychom pro ni sehnali“

li partnera, abych vám řekl pravdu. A taky bychom potřebovali hrošici. Tedy, abyste rozuměl, jeho lordstvo říká, že už *máme* dva hrochy, a to má pravdu. Já jenom tvrdím, že to pro Rudolfa a Křesomysla není přirozené, chápejte, já nechci soudit, já jenom říkám, že to není správné. Jakže jste to říkal, že se jmenujete?“

„Elánius. Sir Samuel Elánius. Tuhle schůzku mi domluvila moje žena.“

Stařík se zachichotal. „Jo, jo, tak to obvykle bývá.“

Navzdory své dřevěné noze zamířil rychlým krokem kouřícími hromádkami lejn a trusů všech možných druhů a barev k budově na druhé straně dvora.

„Řekl bych, že tohle musí být skvělé pro zahradu,“ řekl Elánius v pokusu o udržení konverzace.

„Zkusil jsem tím zalít rebarboru,“ přikývl stařík a otevřel jakési dveře, „jenže ona vzápětí vyrostla do výše pěti metrů a pak se samovznítla. Dejte pozor na saní* tentononc, sire, ona byla nemocná – ale, to je směla. Ale to nic, toho si nevšímejte, až to uschne, tak to seškrábnete jako nic. Tudy, sire.“

Oproti dvoru, který byl plný světla a zvuků, bylo uvnitř v síni ticho a dosti šero. Ve vzduchu byl cítit suchý hřbitovní pach starých knih a kostelních věží. Když si Elániovy oči přivykly na nedostatek světla, všiml si, že mu nad hlavou visí praporce a zástavy. V místnosti bylo několik oken, ale pavučiny a závěje mrtvých much způsobily, že světlo, které jimi pronikalo dovnitř, bylo jen šedé.

Stařík zavřel dveře a nechal Elánia o samotě. Ten ho pozoroval oknem, jak se kulhavě vrací k práci, kterou se zabýval před Elániovým příchodem. A zabýval se tím, že sestavoval živý erb.

Na dvoře stál vztyčený obrovský štít ze stlučených a vyřeza-

* Pozn. překl.: *Heraldika zná mnoho různých zvířat a pazvůrat; saň je jedním z nich. Od draka se liší tím, že má čtyři nohy (drak zpravidla jen dvě) a obvykle nesrší oheň (drak ano).*

ných prken. Bylo na něm přitlučeno zelí – skutečné hlávky zelí. Stařík zavolal něco, čemu Elánius nerozuměl. Malá sova se se zapleskáním vznesla ze svého bidýlka a přistála na velkém ankuhu, který byl připevněn na vrcholku štítu. Oba hroši s funěním opustili rybníček a teď se postavili každý z jedné strany štítu.

Stařík si před touhle scénou rozložil malířský kozlík, upevnil do něj plátno, vzal paletu a štětec a zvolal: „Hop-láá!“

Hroši se vztyčili, i když pravda dost revmaticky, na zadní nohy. Sova rozepjala křídla.

„Dobří bohové,“ zabručel Elánius pro sebe, „a já si vždycky myslel, že si to prostě všechno vymýšlejí!“

„Vymýšlejí, sire? Vymýšlejí?“ ozval se mu kousek za zády hlas. „To bychom se brzo dostali do maléru, kdybychom si to všechno jen tak vymýšleli.“

Elánius se otočil. Za zády mu stál malý muž a šťastně na Elánia zíral tlustým sklem brýlí. Pod jednou paží nesl svazek několika pergamenových roliček.

„Lituji, že jsem vás nemohl přivítat už u brány, ale byl jsem v tom okamžiku velmi zaměstnán,“ řekl a napřáhl k Elániovi volnou ruku. „Croissant Rouge – persevant.“*

„Ehm... promiňte, ale vy jste opravdu červený svačtinový rohlíček?“ zeptal se užaslý Elánius.

„Ne, ne, ne. To znamená Rudý půlměsíc. To je můj titul, víte? Jsem hlavní herold a vy asi budete sir Samuel Elánius, ano?“

„Ano.“

Rudý půlměsíc nahlédl do jednoho ze svitků. „Dobrá. Výborně. Jaký vztah máte k lasičkám, sire?“

* Pozn. překl.: *Heraldika je, ač to tak na první pohled nevypadá, poměrně složitá pomocná věda historická. I tam fungovaly různé hodnosti, například první herold země mívá titul krále heroldů, jeho pomocníci se pak nazývali persevanti. Králové i další heroldové měli svá úřední jména jako Německá říše (hádejte kde?), Červený drak, Padací mříž nebo Podvazek.*

„K lasičkám?“

„Máme tady nějaké volné lasičky. Já vím, že lasičky nejsou *klasičkým* heraldickým zvířetem, ale máme moc pěkné a silné lasičky, a jestli se mi nepodaří někoho přesvědčit, aby je vzal za své, budu je muset pustit, a to by hrozně rozrušilo persevanta Pardessa Chataina.* Vždycky, když se rozčílí, zamkne se ve své kůlně na dvoře a...“

„Pardessus... vy myslíte toho staříka tam venku?“ zeptal se Elánus. „Víte, zajímalo by mě... proč on... proč vlastně vy... Pochopte, vždyť erb je jen grafické znamení. Nemusíte je přeci malovat podle skutečnosti.“

Rudý půlměsíc byl šokován. „No, možná, že kdybyste si z celé té věci chtěl dělat opravdu velmi zlomyslnou legraci, pak ano, mohl byste si to všechno *vymýšlet*. To byste skutečně mohl,“ přikyvoval. „Takže... žádné lasičky, co?“

„No víte, osobně by mi to bylo dost jedno,“ řekl Elánus. „Zvláště lasičky by mi nevadily. Jenže moje žena říkala, že draci by byli –“

„Rád, podobná příležitost se často nenaskytne,“ ozval se jakýsi hlas ze stínů temného zákoutí.

Ten hlas zněl tak, že by ho člověk nechtěl slyšet ani za světla. Byl vyschlý jako troud. Byl to zvuk hlasu vycházejícího z úst, která nevěděla, co to je odplivnout slinu. Zněl jako mrtvý hlas.

A byl.

Zloději z pekárny zvažovali své možnosti.

„Mám ruku na kuši,“ řekl ten nejodvážnější z trojice.

Ten nejrealističtější prohlásil: „Vážně? Já srdce v kalhotách.“

„Óóó,“ oznámil ten třetí, „já mám slabý srdce, mně by do kalhot ani...“

„No jo, ale já tím chci říct... Vždyť on ani nemá meč. Kdy-

* Pozn. překl.: *Řekněme něco jako Hnědý převlečník.*

bych dostal toho vlka, vy dva už byste si s tím chlapem bez potíží poradili, ne?“

Pak se druhý muž, ten, jemuž to myslelo nejrealističtěji, podíval na kapitána Karotku. Jeho pancíř se leskl. Právě tak se mu leskly svaly na nahých pažích. Dokonce i jeho *kolena* se leskla.

„Tak se mi zdá, že jsme se tady dostali do nějaké slepé uličky, nebo že to vypadá na plichtu, co?“ prohlásil kapitán Karotka.

„Co kdybychom odhodili ty peníze?“ navrhl opatrně jasný myslitel.

„To by celé věci samozřejmě pomohlo,“ přikývl Karotka.

„A vy byste nás pak pustil?“

„Ne. Ale každopádně by se vám to počítalo k dobru a já bych se za vás přimluvil.“

Ten mazaný s kuší si olízl rty a přesunul pohled z Karotky na vlka. „Jestli ho na nás poštvete, varuju vás, někdo tady zemře!“

„Ano, to by se mohlo snadno stát,“ přikývl Karotka smutně. „Rád bych tomu zabránil, pokud to bude jen trochu možné.“

Zvedl ruce. V každé měl něco plochého, kulatého, v průměru asi patnáct centimetrů. „Tohle,“ prohlásil, „je trpasličí chleba. Jeden z páně Ocelkůrkových nejlepších. Není to, samozřejmě, pravý válečný chléb, ale na krájení bude jistě dobrý...“

Jedna Karotkova paže se mihla. Vytryskl malý vodopád pilin a plochý bochník téměř do poloviny zmizel v tlusté dřevěné fošně, která tvořila opěradlo kozlíku. Trčel z ní zhruba centimetr vedle muže se slabým srdcem, který měl, jak se teď ukázalo, i slabý močový měchýř.

Muži s kuší se podařilo odtrhnout pohled od chleba teprve ve chvíli, kdy na zápěstí ucítil lehký vlhký stisk.

Žádné zvíře se nedokáže pohybovat tak rychle, ale přece tady teď stálo a vlčí výraz dával tušit, že kdyby si šelma přála, mohla by stisk zesilovat více méně donekonečna.

„Odvolajte ho!“ řekl střelec a odhodil volnou rukou samostříl na zem. „Řekněte mu, ať mě pustí!“

„Víte, já jí nikdy nic neporoučím,“ odpověděl mu Karotka.
„Ona má svou vlastní hlavu.“

Ozval se dusot okovaných bot a z bran pekárny vyběhlo půltuctu trpaslíků vyzbrojených sekerami. Když smykem brzdili u Karotky, odletovaly jim zpod podrážek chvosty jisker.

„Chopte se jich!“ vykřikl Ocelkúrka. Karotka položil trpaslíkovi ruku na helmu a otočil jej směrem k sobě.

„To jsem já, pane Ocelkúrko,“ řekl. „A tohle jsou, myslím, ti muži, že?“

„Máte svatou pravdu, kapitáne Karotko!“ řekl, pekař-trpaslík. „Tak pojdte, mládenci! Pověsíme je před *bura zak-ka*.“*

„Oóó,“ zamumlal ten slabý na srdce zadýchaně.

„Ale no tak, pane Ocelkúrko,“ řekl Karotka chlácholivě, „víte, že takový trest v Ankh-Morporku neužíváme.“**

„Praštili Bjorna Těsnogaťu tak, že z toho omdlel, a Olafa Silnoruku dva nakopali do *bad'dhakz*!*** Uřízneme jim ty jejich –“

„Pane Ocelkúrko!“

Trpasličí pekař zaváhal a pak k úžasu a nesmírné úlevě zlodějů ustoupil o krok dozadu. „No dobrá... dobrá, kapitáne Karotko. Když to říkáte vy.“

„Mám nějakou neodkladnou povinnost, ale budu vám vděčný, když je vezmete a odvedete do Cechu zlodějů,“ řekl Karotka.

Logický myslitel zbledl jako stěna. „Oh, to ne! Oni jsou v poslední době čím dál tím *háklivější* na nelicencovanou zlodějnu! *Cokoliv* jiného, jen ne Cech zlodějů!“

Karotka se k nim otočil. Světlo mu dopadlo na tvář velmi zvláštním způsobem. „*Tak cokoliv?*“ řekl.

* Pozn. autora: *Před radnicí.*

** Pozn. autora: *Hlavní důvod byl v tom, že v Ankh-Morporku není radnice.*

*** Pozn. autora: *Díže na těsto.*

Nelicencovaní lumpové se po sobě podívali a pak promluvili všichni najednou.

„Tak Cech zlodějů. Dobrá, nám to nevadí.“

„My máme Cech zlodějů *rádi*.“

„Nemůžu se dočkat. Zlodějský cechu, už jdu!“

„Skvělí lidé, v Cechu zlodějů.“

„Přísní, ale spravedliví.“

„Výborně,“ přikývl spokojeně Karotka. „V tom případě budou všichni spokojeni. Aha, okamžik.“ Pak sáhl do váčku u pasu a vytáhl minci. „Tady je pětipence za ten chleba, pane Ocelkūrko. Na ten druhý jsem sice sáhl, ale nebude těžké ho znovu přeleštit.“

Trpaslík na mince nevěřícně zamrkal. „Tak *vy* chcete platit *mně* za to, že jste zachránil mé peníze?“ valil oči.

„Jako daňový poplatník máte právo na to, být ochraňován Hlídkou,“ prohlásil lakonicky Karotka.

Nastala rozpačitá odmlka. Pak Ocelkūrka upíral pohled na špičky svých střevíců. Jeden nebo dva trpaslíci se začali po-
chechtávat.

„No tak dobrá, mám nápad,“ ozval se pak Karotka laskavým hlasem. „Až budu mít chvílku času, zaskočím k vám do pekárny a pomůžu vám vyplnit formuláře, co vy na to?“

Jeden ze zlodějů přerušil další nastalé ticho.

„Ehm... prosím... mohl by váš... é... pejsek... laskavě pustit mou ruku, prosím?“

Vlk uvolnil sevření, seskočil z kozlíku na zem a tiše došel ke Karotkovi, který uctivě pozvedl ruku k helmě a zasalutoval.

„Přeji vám všem hezký den,“ prohlásil a tiše odkráčel.

Zloději i okradení jej sledovali jako ve snu.

„Je vůbec *skutečný*?“ vypravil pak ze sebe jeden ze zlodějů.

Pekař ošklivě zavrčel a pak procedil mezi zuby: „Vy grázlové!“ Zvýšil hlas a zařval: „Vy hajzlové!“

„Co... cože? Vždyť jste dostal všechny své peníze nazpět, ne?“

Oba zaměstnanci museli mistra Ocelkūrku držet.

„Tři roky!“ syčel. „Tři roky se nikdo nezajímal! Tři prašivé roky, a nikoho ani *nenapadlo*, aby zaklepal na dveře. A on přijde ke mně! Už to vidím! Bude při tom ještě *milý*! Známe ho! Ten je snad ochotný i jít a sehnat mi nové formuláře, abych s tím neměl problémy! Proč jste vy, hnusáci, radši neutekli i s těmi penězi!“

Elánius se rozhlížel po tmavém, zatuchlém pokoji. Ten hlas mohl právě tak dobře přicházet z hrobky.

Po tváři malého heraldika přeběhl výraz paniky. „Možná by byl sir Elánius tak laskav a popošel sem?“ pokračoval hlas. Byl ledový a pečlivě odkapával každou slabiku. Byl to onen druh hlasu, který před ničím nepřivírá oči.

„To je, abych vám to vysvětlil... Drak,“ řekl Rudý půlměsíc. Elániova ruka sjela k rukojeti meče.

„Dračí král heroldů.“

„*Král?*“

„Je to pouhý titul,“ vysvětloval hlas. „Laskavě vstupte.“

Z jakéhosi důvodu zazněla Elániovi ona slova v zadním mozku jako „Mlaskavé sousto“.

„Kráľ heroldů,“ opakoval Drakův hlas, když Elánius prošel do vnitřní svatyně. „Tady nebudete potřebovat svůj meč, veliteli. Jsem Dračím králem heroldů více než pět set let, ale už dávno nechrlím oheň, ujišťuji vás. Cha-cha. Cha-cha.“

„Ha-ha,“ vypravil ze sebe Elánius. Neviděl postavu přesně. Světlo dovnitř proudilo několika vysoko umístěnými a velmi zaprášenými okny a dál byla místnost přisvětlena několika tucety svíček, jejichž plamen měl černé okraje. Elánius před sebou viděl jen nejasný obraz s pokleslými rameny.

„Prosím, posaďte se,“ řekl Dračí král heroldů. „A budu vám velmi zavázán, když se podíváte doleva a pozvednete bradu.“

„A nastavím vám krk, to chcete říct?“

„Cha-cha. Cha-cha!“

Postava zvedla jeden ze svíců a přistoupila blíž. Ruka dost

vyzáblá na to, aby mohla patřit kostlivci, uchopila Elánia za bradu a opatrně s ní otáčela sem a zase tam.

„Ach ano. Ten profil, ten je beze sporu elániovský. Ale elániovské uši nemáte. Samozřejmě, vaše babička z matčiny strany byla Podupníková. Cha-cha...“

Elániova ruka se znovu sevřela na rukojeti meče Elániů. Existovalo jediné stvoření, které mohlo mít tolik síly ve zdánlivě tak křehkém těle.

„Já si to hned myslel! Vy jste *upír*! Vy jste prostě obyčejný, mizerný, krvavý *upír*!“

„Cha-cha!“ Mohl to být smích. Mohlo to však být i odkašlání. „Ano. Upír. Samozřejmě. Ano, slyšel jsem o tom, jaký je váš názor na upíry – ‚Jsou málo živí, ale rozhodně ne dost mrtví.‘ Řekl jste to, že? Myslím, že to bylo velmi chytré. Cha-cha. Upír ano. Krvavý ne. Krvavou tlačenkou ano. Vrchol řeznického umění. A když už zklame všechno ostatní, je ještě spousta košer řezníků v Ovarové uličce. Cha-cha. Ano. Žijeme nejlépe, jak jen to jde. Cha-cha. Mě už se nemusí žádná panna bát. Cha-cha. Už několik set let, abyste věděl. Ha-ha.“

Stín, svícen a zvláštní světlo se odsunuly stranou.

„Obávám se, že váš čas byl proplýtván zbytečně, veliteli Elánie.“

Elániovy oči si zatím přivykly na šero a blikající světlo v místnosti. Byla plná knih. Málokteré z nich byly v policích. Stály ve vysokých sloupcích všude, kde bylo jen trochu rovného místa. Z každé knihy vyčnívalo několik záložek, podobajících se rozšlápnutým prstům.

„Nerozumím,“ řekl Elánius. Buď měl Dračí král heroldů opravdu až nepřírozeně svěšená ramena, nebo ukrýval pod svým beztvarým oděvem křídla. Elánius si připomněl, že někteří z nich umějí létat jako netopýři. Napadlo ho, jak starý bude asi tehle. Mohli žít prakticky věčně...

„Pokud tomu rozumím, jste tady proto, že se došlo k názoru, že by bylo... hm, správné, abyste měl svůj erb. Obávám se, že

to není možné. Cha-cha. Rodina Elániova svůj erb měla, ale ten nemůže být obnoven. Bylo by to proti pravidlům.“

„Proti jakým pravidlům?“

Ozvalo se tiché zadunění, jak byla vytažena a otevřena kniha.

„Podívejte, jsem si jist, že znáte své předky, veliteli. Váš otec byl Tomáš Elánius, jeho otec byl Gustav Vilém Elánius –“

„Jde o Kamennou tvář Elánia, že?“ přerušil ho Elánius. „Má to něco společného se starým Kamennou tváří.“

„Jistěže. Ah-ha. Elánius Kamenná tvář alias Netrp nespravedlnost. Váš předek. Velitel Městské hlídky kolem 1688. A královrah. Zavraždil posledního ankh-morporského krále, jak ví každý žáček ve třetí třídě.“

„Popravil!“

Mírné pokrčení skleslých ramen. „Tak nebo tak, váš rodinný erb byl, jak my v heraldice říkáme, *Excretus Est Ex Altitudine*. Tedy abychom tak řekli *Depositatum De Latrina*. Zničen. Zavrhnut. Znectěn tak, že ho nelze obnovit. Pozemky zabaveny, dům strhnut, stránka vytržená z dějepisu. Aha. Víte, veliteli, je zajímavé, kolik potomků starého – hm – ‚Kamenné tváře‘ Elánia,“ – uvozovky kolem přezdívky se sevřely jako čelisti kleští v ruku stařeny, která do nich chce uchopit něco nepěkného – „bylo důstojníky Hlídky. Myslím, že i vy, veliteli, jste si vysloužil tu přezdívku. Cha-cha. Cha-cha. Už mě několikrát napadlo, jestli ve vás není jakási zděděná touha po tom, vymazat tu pohanu. Hmm.“

Elánius zaskřípal zuby.

„Takže tím se mi snažíte naznačit, že nemůžu mít svůj erb?“

„To je ono. Cha. Cha.“

„Protože můj předek zabil –“ Elánius se odmlčel. „Ne, to nebyla ani poprava!“ řekl. „Popravit můžete lidskou bytost. Zvíře porážíte.“

„Byl to král,“ upozornil Drak opatrně.

„Ó, ano. A ukázalo se, že dole v hladomornách měl stroje na –“

„Veliteli,“ přerušil ho upír a pozvedl ruku, „obávám se, že mi nerozumíte. *At' byl jinak cokoliv*, byl to přece jen a především král. Víte, koruna není jako policejní helma, cha-cha. I když ji sundáte, je pořád na hlavě.“

„No, Kamenná tvář mu ji sundal pořádně.“

„Ale král nebyl postaven ani před soud.“

„Nenašel se jediný soudce, který by ho chtěl soudit,“ odpověděl Elánius.

„Kromě vás... tedy kromě vašeho předka...“

„No a? Někdo to udělat musel. Jisté obludy nemají právo kráčet pod modrým nebem.“

Drak našel stranu, kterou hledal, a obrátil knihu směrem k Elániovi. „Tohle byl jeho štít,“ řekl.

Elánius upřel pohled na známé znamení morporské sovy usazené na anku. To pak bylo jako klenot umístěno nad erbem rozděleným na čtyři pole a v každém poli byl jeden symbol.

„Co znamená ta koruna prostrčená dýkou?“

„Aha, to je tradiční symbol. Určuje jeho nositele jako ochránce koruny.“

„Opravdu? A ten svazek prutů, v nichž je zastrčena sekera?“

„To je fascēs. To zase symbolizuje, že je... že *byl* důstojníkem práva. A ta sekera, to byla zajímavá zvěstovatelka věcí příštích, že? Ale obávám se, že sekery nic neřeší.“

Elánius se podíval na třetí pole. Tam bylo něco, co se podobalo mramorové bustě.

„To symbolizuje jeho přezdívkou Kamenná tvář,“ vysvětloval Drak, aniž byl tázán. „Požádal, aby na ni v erbu byla nějaká odvolávka. Heraldika občas není nic jiného než umění hříček.“

„A tohle tady? To je přece vinný hrozen, že? To musel být můj předek asi pěkný násoska, co?“

„Ne. Tak tohle. Hm. To je přece odrůda vína. Sylván. Elán. Elánius!“

„Aha. Tak umění *špatných* hříček,“ poznamenal Elánius. „Vsa-
dím se, že při takových vtípcích se lidé válejí smíchem po zemi.“

Drak zavřel knihu a povzdechl si. „Ti, kteří dělají, co musí být uděláno, se málokdy dočkají odměny. Nuže, tak tomu bylo a já jsem zcela bezmocný.“ Starý hlas zazněl veseleji. „Ale i tak... byl jsem velmi potěšen, veliteli, když jsem slyšel, že jste se oženil s lady Sibylou. To je skvělý rod. Jedna z nejvznešenějších rodin ve městě, aha. Berankinové, Žralounovi, Adventurioví, Nóbl-hóchovi, samozřejmě...“

„A to je všechno?“ zajímal se Elánus. „Takže teď mohu odejít?“

„Mívám jen zřídka návštěvy,“ řekl Drak. „Obvykle se lidem věnují heroldové, ale já si myslel, že ve vašem případě bude potřeba náležitěho přijetí. Ehm. Máme teď velmi mnoho práce. Kdysi jsme pracovali se *skutečnou* heraldikou. Ale oni mi říkají, že teď máme století Ovocného netopýra. Dnes se zdá, že každý člověk, který si otevře druhý obchod s masovými pirohy, považuje za svou povinnost cítit se gentlemanem.“ Mávl vyhublou poloprůsvitnou rukou ke třem erbům zavěšeným v řadě na nástěnné tabuli. „Řezník, pekař a svícnař,“ ušklíbl se, ale spíš pobaveně než zle. „Vlastně svícnař, abych jmenoval přesně. Nemůžeme udělat nic jiného než probrat všechny záznamy a dokázat, že jejich rody jsou alespoň dostatečně zbrojnošovitě a že je tady jakýs takýs podklad pro udělení erbu...“

Elánus se zadíval na trojici štítů. „Myslím, že tenhle jsem už někde viděl.“

„Aha. To je pan Artur Doručil, svícnař,“ řekl Drak. „Najednou mu jdou obchody a on má pocit, že by měl být gentlemanem. Štít dělený pošikem *sinister d'une mèche en metal gris*, tedy, jak by se řeklo, kovově šedý štít, který má vyjadřovat jeho osobní odhodlání a horlivost (Jak jsou tihle obchodníci horliví!), dělený šikmo zprava dolů svíčkovým knotem. V horní části má *chandelle in a fenêtre avec rideaux houlant* (svíce ozařující teplým svitem okno, ha, ha), v dolní polovině dva rozsvícené svícný (což naznačuje, že ten chudák svícnař prodává svíčky stejně chudým, jako bohatým). Naštěstí byl jeho otec náčelní-

kem přístavní správy, takže jsme se mohli trochu odvážněji pustit do další tvorby – to označuje lampa *au poisson* (lampa ve tvaru ryby) v klenotu, což vlastně sjednocuje zaměstnání jak jeho, tak jeho otce. Motto je v běžném moderním jazyce ‚O umění pozvednouti svíci‘. Lituji, cha-cha, bylo to ode mě ošklivé, ale nedokázal jsem tomu odolat.“

„To jsem se zasmál, až mě z toho píchá v boku,“ řekl Elánus. Něco ho v mozku pokopávalo a snažilo se získat jeho pozornost.

„*A tenhle* je pro pana Gerharta Fuseklara, prezidenta Cechu řezníků a uzenáří,“ pokračoval Drak. „Jeho žena mu řekla, že erb je věc, kterou prostě musí mít, a kdo by se přel s dcerou nabubřelého obchodníka, takže jsme mu udělali erb v rudé barvě, to za krev, a s modrými a žlutými pruhy jako na řeznické zástěře. Pole je půleno taky šikmo, jenže pokosem, to je zleva doprava dolů, šňůrou uzenek, a ta je ve středu překryta sekáčkem v kožené rukavici. Je to boxerská rukavice, což je to nejlepší, co jsme mohli udělat pro.... hm – ponožku. Motto je *Futurus Meus est in Visceris*, což by se mělo překládat jako ‚Má budoucnost je ve vnitřnostech‘, a to postihuje současně jak jeho profesi, tak naráží na starou praxi věštění –“

„– budoucnosti z vnitřností,“ přikývl Elánus. „Úžasné.“ To, co se pokoušelo přilákat jeho pozornost, mu teď už v hlavě zuřivě poskakovalo nahoru a dolů.

„Zatímco tenhle třetí, ten je pro Rudolfa Korbílka z Cechu pekařů,“ řekl Drak a ukázal prstem silným jako vyschlá větvička na třetí erb. „Dokázal byste ho popsat, veliteli?“

Elánus štít obdařil zachmuřeným pohledem. „No, je rozdělen na třetiny a v nich je noha propíchnutá hřebem, plamen a hrnec,“ řekl. „Hm... pekaři používají oheň a v hrnci je pravděpodobně voda...“

„Je to také hezká hříčka se slovy,“ upozornil ho Drak.

„No, jestli se nejmenuje Ostrohřeb... tak...“ Elánus najednou zamrkal. „Ta noha s hřebem, to jsou muka. Dobří bohové!

Muka – mouka. Mouka, oheň a voda? Ten hrnec mi připadá tak trochu jako podpostelový pisoár. Nočník?“

„Starý výraz pro pekaře byl *pistor*,“ řekl Drak. „Nuže, veliteli, nakonec z vás ještě uděláme heraldika! A motto?“

„*Quod Subigo Farinam*,“ řekl Elánus a nakrčil čelo. „Protože... ‚farinaceus‘ znamená, že to má něco společného s obilím, nebo moukou, že?... ne, okamžik... „Protože jsem utvořil bočník?““

Drak několikrát tleskl rukama. „Skvělá práce, pane.“

„Tohle místo se musí za dlouhých zimních večerů otřásat v základech, co?“ zabručel Elánus. „To je tedy heraldika, ano? Hříčky se slovíčky a nepřilíš zdařilé rébusy?“

„Samozřejmě je v tom ještě velké množství jiných věcí,“ omlouval svou vědu Drak. „Tyhle jsou jednoduché. Více méně si je vymýšlíme. Zatímco dědičné erby starých rodin, jako jsou třeba Nóbhlóhovi...“

„*Nóbhlóhovi!*“ zvolal Elánus. Konečně mu došlo, co mu tak dlouho pobíhalo hlavou. „To je ono! Řekl jste Nóbhlóhovi! Už předtím, když jste mluvil o starých rodinách.“

„Aha. Cože? Aha, jistě. Velmi dobrá, stará rodina. I když teď, bohužel, trestuhodně upadla.“

„Nemyslíte tím Nobyho... tedy desátníka Nóbhlócha?“ řekl Elánus a z jeho slov čísel nezastíraná hrůza.

Se zaduněním se otevřela kniha. V oranžovém světle zahlédl Elánus několik erbů obrácených vzhůru nohama a bohatě rozvětvený rodinný strom, který za celou dobu své existence nepoznal udržovací řez.

„No prosím. Mohl by to být C. W. Sv. J. Nóbhlóch?“

„Ehm... ano. Ano!“

„Syn Mnaty Nóbhlócha a dámy, o které se prameny zmiňují jako o Markétce z Jilmové ulice?“

„Pravděpodobně.“

„Vnuk Amanda Nóbhlócha?“

„Ano, to by mohlo být.“

„A ten byl nelegitimním synem Eduarda Sv. Jeana de Nobleshoche, ankhského hraběte a, cha-cha, pokojské neznámého původu?“

„Dobří bohové!“

„Hrabě zemřel bez potomků, kromě, samozřejmě, jmenovaného Amanda. Zatím jsme nebyli schopni posledního potomka vystopovat, ať jsme dělali, co jsme dělali.“

„Dobří bohové!“

„Vy snad toho gentlemana znáte?“

Elánus s úžasem naslouchal vážně myšlené pozitivní větě týkající se desátníka Nóblhócha, která navíc obsahovala slovo „gentleman“.

„No, víte... vlastně ano,“ přikývl.

„Je to zámožný muž?“

„Mluvíme-li o předmětech cizích lidí, pak snad.“

„Dobrá, ehm, řekněte mu o našem rozhovoru, prosím. Teď už nezbývá žádná půda, ani jiný majetek, ale titul je pořád ještě volný.“

„Promiňte... Mohl bych se ujistit, že jsem tomu dobře rozuměl. Desátník Nóblhóch... *můj* desátník Nóblhóch... je *ankhský hrabě*?“

„Musel by nám nějakým způsobem potvrdit svůj původ, ale v zásadě ano, vypadá to tak.“

Elánus upřel pohled do šera. Až do dnešního dne svého života by Noby pravděpodobně nedokázal lidi, kteří by ho zpytovali, přesvědčit, ke kterému patří *živočišnému druhu*.

„Dobří bohové,“ prohlásil Elánus ještě jednou. „A předpokládám, že *on* svůj erb dostane, co?“

„A moc pěkný.“

„Oh.“

Elánus dokonce ani *nestál* o žádný erb. Ještě před hodinkou by se byl téhle schůzce rád vyhnul, jak už to ostatně několikrát udělal. Jenže...

„Noby? Dobří bohové!“

„Výborně, takže výborně! Tohle bylo opravdu *velmi* šťastné setkání,“ řekl Drak. „Mám moc rád, když naše záznamy drží krok s dobou. Cha-cha. A jen tak mimochodem, jak si vede mladý kapitán Karotka? Říkali mi něco o tom, že jeho slečna je vlkodlačice. Cha-cha.“

„Skutečně,“ přikývl Elánus.

„Cha-cha.“ Drak udělal v temnotě jakýsi pohyb, který mohl být celkem dobře spikleneckým poklepáním na nos. „My tyhle věcičky známe!“

„Kapitán Karotka si vede velmi dobře,“ odpověděl Elánus tak ledově a odměřeně, jak jen to dokázal. „Kapitán Karotka si vždycky vedl skvěle.“

Když vycházel z místnosti, práskl dveřmi. Plameny svící se zachvěly.

Policistka Angua vyšla z uličky a zapínala si opasek.

„To šlo krásně,“ liboval si Karotka, „a lidé to bezpochyby ocení, takže to byl další krok na cestě k tomu, abychom si zajistili úctu společnosti.“

„Tfuftfuj! Ten chlap měl ale rukáv! Vsadila bych se, že o praní prádla v životě neslyšel,“ stěžovala si Angua a otírala si ústa.

Automaticky si srovnali krok a přešli do klasického „pokračování“ – energeticky úspěšné policejní chůze, v níž je setrvačná váha nohy hnací silou, která posouvá chodce kupředu s vynaložením minimálního úsilí. Chůze je důležitá, říkal vždycky Elánus, a protože to říkal Elánus, Karotka tomu věřil. Chůze a rozhovor. Dojděte dostatečně daleko a promluvte s dostatečným počtem osob, a máte svou odpověď.

Úcta společnosti, pomyslela si Angua. To bylo Karotkovo oblíbené rčení. No, ono to bylo původně Elániovo oblíbené rčení, i když sir Elánus si pokaždé, když ho vyslovil, ještě odpívl. Jenže Karotka tomu *věřil*. Byl to právě Karotka, kdo navrhl Patricijovi, aby byla zatvrzelým kriminálníkům dána příležitost „posloužit společnosti“ tím, že zkrášlí příbytky starším

a starým občanům. Tak se stalo, že starší a staří občané poznali nový rozměr hrůzy svého věku a při rozsahu ankh-morporské zločinnosti došlo mimo jiné třeba i k tomu, že jedna starší dáma měla během šesti měsíců tolikrát vytapetovaný vstupní salon, že do něj teď mohla vstupovat jen bokem.*

„Našel jsem něco moc zajímavého,“ řekl Karotka Angui, „a až ti to ukážu, jistě tě to bude moc zajímat.“

„To je zajímavé,“ podotkla lakonicky.

„Ale teď ti neřeknu, co to je, protože chci, aby to pro tebe bylo překvapení,“ pokračoval Karotka.

„Aha. Tak dobře.“

Angua šla Karotkovi po boku a chvíli zamyšleně mlčela. „Tak mě napadlo, jestli to bude stejně zajímavé jako ta sbírka minerálů, kterou jsi mi ukázal minulý týden.“

„To byla ale *už*, že?“ přikyvoval Karotka zapáleně. „A kolikrát jsem tou ulicí prošel a ani ve snu mě nenapadlo, že je tam muzeum minerálů! A všechny ty zkameněliny!“

„Úžasné. Člověk jako ty si jistě představuje, že se kolem muzea budou návštěvníci shromažďovat přímo v zástupech.“

„Samozřejmě, jenom nevím, proč tomu tak není!“

Angua si musela často, ve chvílkách jako například teď, připomínat, že Karotka nemá v duši ani tu nejmenší stopu po ironii. Opakovala si, že to není jeho vinou, že ho vychovali trpaslíci v nějakém dole a že si opravdu myslí o každém kusu kamene, bůhvíjak není zajímavý. Týden předtím navštívili malou kovoslévárnu. Ta byla taky zajímavá.

Ale přesto... přece jen... nemohli jste mít Karotku neradi. I lidé, které Karotka zatýkal, ho měli rádi. Dokonce i staré dámy, které poslední dobou žily v neustálém pachu čerstvých

* Pozn. autora: *Velitel Elánius byl naopak pro to, aby byl každý těžší zločinec vystaven krátkému silnému šoku. Rychlost a síla tohoto šoku záležely na tom, jak pevně se zločince podařilo připoutat ke bromosvodu.*

barev a lepidel, měly Karotku rády. *Ona* měla Karotku ráda. A hodně. Což jistě způsobí, že opustit ho bude o to těžší.

Byla vlkodlačice. A to vlastně říkalo všechno. Buď jste trávili celý čas tím, že jste se ze všech sil snažili docílit toho, aby se o tom lidé nedozvěděli, nebo jste je to nechali zjistit a trávili většinu času tím, že jste pozorovali, jak se od vás drží stranou a šeptají si za vašimi zády, i když na to, abyste to mohli pozorovat, museli jste se otočit, a pak už si zase nešeptali za vašimi zády.

Karotkovi to nevadilo. Ale nelíbilo se mu, že to vadí ostatním. Špatně snášel, když i ti nejpřátelštější kolegové u sebe nosili alespoň kousíček stříbra. Viděla, jak ho to popouzí. Viděla, jak v něm narůstá napětí, ale nevěděla, co s tím.

Bylo to přesně tak, jak řekl její otec. Stačí, abys lidem přišla na chuť jinde než při jídle, a v tu ránu se zapleteš tak, že bys udělala líp, kdybys rovnou skočila do stříbrného dolu.

„Jak to vypadá, bude na závěr oslav v příštím roce velký ohňostroj,“ řekl Karotka. „Miluju ohňostroje!“

„Já jen pořád nedokážu pochopit, proč chce Ankh-Morpork slavit skutečnost, že tady byla před třemi sty lety občanská válka,“ řekla Angua, která se vrátila myšlenkami do současnosti.

„Proč ne,“ odpověděl Karotka. „Vždyť jsme vyhráli.“

„Ano, ale taky prohráli.“

„Člověk by se na tyhle věci měl vždycky dívat jenom z té lepší stránky, to říkám já. Aha, už jsme tady.“

Angua zvedla hlavu a podívala se na vývěsní štít.

„Muzeum trpasličího chleba,“ četla. „No, páni. Už se nemůžu dočkat!“ Karotka šťastně přikývl a mávnutím ruky otevřel dveře. Zevnitř se vylinul pach prastarých kůrek.

„Haló, pane Pohopko?“ zavolal. Žádná odpověď. „Asi někam vyběhl.“

„Třeba se chodí trochu ochladit, když už to tady nemůže napětím vydržet,“ řekla Angua. „Pohopka, to ale není trpasličí jméno, že?“

„Ne ne, on je člověk,“ vysvětloval Karotka a vstoupil do-

vnitř. „Ale je to úžasná kapacita. Chléb je jeho život. Napsal vyčerpávající práci na téma útočného chleba. No... protože tady není, utrhnu si dva lístky a nechám na pultě dvoupenci.“

Nevypadalo to, že by měl pan Pohopka mnoho návštěvníků. Na podlaze ležel prach, stejně jako na výstavních vitrínách, a dokonce jako na většině exponátů. Mnohé z nich měly známé tvary kravského lejna, něco jako ozvěna jejich chuti, ale byly tady i bochánky, válečné chlebové placky odlehčené dírkováním, smrtelně nebezpečné vrhací topinky a celá řada podivně tvarovaných dalších objektů, vynalezených rasou, která vzala zápas s výživou a o ni tak vážně, že to přesahovalo myšlenky kohokoliv jiného.

„Copak to tady hledáme?“ zeptala se Angua. Pak zavětrila. Ve vzduchu visel ošklivý závan známého pachu.

„To je... Jsi na to připravená?... Je to... válečný chleba Čekana Krvezbrotě,“ vyprávěl jí Karotka, zatímco se přehraboval ve stolku u vchodu.

„Bochník chleba? Tys mě sem přivedl, abys mi ukázal bochník chleba?“

Znovu zavětrila. Ano. Je to krev. *Čerstvá krev.*

„Přesně tak,“ přikývl Karotka. „Je sem zapůjčen jen na několik týdnů. Je to přesně ten chleba, kterým máchal v bitvě v Koumském údolí a zabil jím dohromady padesát sedm trolů, i když –“ a teď Karotkův tón přešel z nadšení k veřejné úctě, „– to už bylo před mnoha a mnoha roky a my bychom neměli dovolit, aby nás prastará historie učinila slepými k realitě multietnické společnosti. Vždyť už máme koneckonců století Ovocného netopýra.“

Zaskřípaly dveře.

Pak: „Tenhle válečný chléb,“ zeptala se Angua mírně nezřetelně, „není černý? A hodně větší než obyčejný bochník?“

„Ano, to je přesně on.“

„A pan Pohopka... je takový malý? Má špičatou bílou bradku?“